

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
притулку для дітей служби у справах дітей
Волинської обласної державної адміністрації**

29.11.2023

м. Київ, 2023

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 29.11.2023 групою НПМ здійснено відвідування притулку для дітей Служби у справах дітей Волинської обласної державної адміністрації (далі – притулок, заклад).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Струц Олена Валеріївна, начальник відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Круцюк Антон Володимирович, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Бакланова Людмила Анатоліївна, заступник директора Департаменту-начальник відділу аналітики та взаємодії з громадськістю Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Григор'єв Олег Валерійович, представник громадської організації;

Круцюк Оксана Володимирівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Заклад знаходиться за адресою: вул. Шевченка, б. 89, м. Рожище, Луцький р-н, Волинська обл., 43000.

Притулок є закладом соціального захисту дітей, в якому тимчасово (до 90 діб) перебувають діти віком від 3 до 18 років, основним завданням якого є соціальний захист позбавлених сімейного виховання дітей, які опинилися в складних житлово-побутових умовах, залишили навчальні заклади. Притулок розрахований на перебування 40 дітей, водночас штат працівників закладу розрахований на 30 дітей. Середня наповнюваність закладу за 10 місяців поточного року становить 32 дитини. До притулку на час відвідування зараховано 24 дитини, з них 1 дитина із встановленим юридичним статусом дитини-сироти та 4 дитини, позбавлені батьківського піклування.

Після початку повномасштабного вторгнення 16 дітей були евакуйовані до Чеської Республіки та 28.12.2022 були повернуті в Україну.

Територія закладу огорожена. На території закладу розташований дитячий майданчик (Фото 1, 2).

Притулок розташований у двоповерховій будівлі та займає одне крило. У цій же будівлі розташовані й інші комунальні заклади (Фото 3).

Для тимчасового перебування вихованців в притулку створено задовільні умови.

На час відвідування у притулку функціонували 3 групи: молодша, доросла (вихованці яких розміщені в житлових блоках на 2 поверсі), та карантинна (вихованці розміщені у трьох кімнатах на першому поверсі).

Відповідно до штатного розпису в закладі наявні 4 посади медичних сестер, 2 посади кухарів, 1 посада психолога, 1 посада вихователя-методиста, 7 посад вихователів, 4 посади чергових з режиму.

Дітям надається психологічна допомога відповідно до затвердженого плану. З 2019 року в притулку працює практичний психолог. Здійснюється щоденний облік діагностичної та корекційної роботи з дітьми.

Цілодобовий медичний супровід вихованців забезпечують 4 медичні сестри. Після зарахування до притулку вихованцям проводяться медичні огляди, за результатами яких персоналом медичного пункту виконуються призначення лікарів.

Відповідно до наказу Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту та Міністерства охорони здоров'я України від 28.09.2006 № 3297/645 «Про затвердження порядку медичного обслуговування дітей у притулках для неповнолітніх служби у справах неповнолітніх, центрах соціально-психологічної реабілітації дітей та схеми обстеження їх у лікувальних закладах» закладом укладено угоду щодо медичного обслуговування дітей з комунальним некомерційним підприємством «Рожищенський центр первинної медико-санітарної допомоги» Рожищенської районної ради від 16 грудня 2019 року. Відповідно до договору забезпечено огляд дітей лікарями загальної практики-сімейними лікарями та лікарями педіатрами закладу, які також надають консультативну допомогу медичному персоналу притулку. У медичному пункті наявний запас медичних препаратів для надання дітям першої долікарської допомоги.

Для здобуття дітьми відповідного рівня освіти укладено договір між притулком для дітей та закладом загальної середньої освіти I-III ступенів № 2 у місті Рожище.

З дітьми молодшого шкільного та дошкільного віку в притулку вихователі займаються індивідуально, навчають письму та читанню, проводять розвивальні заняття. З дітьми старшого віку вихователі проводять заняття з окремих предметів гуманітарного циклу. У притулку є 8 ноутбуків для забезпечення дистанційного навчання.

В закладі облаштовано окрему кімнату з тренажерами для заняття спортом (Фото 4).

Вихованців забезпечено п'ятиразовим харчуванням відповідно до встановлених норм (Фото 5). На харчоблоці достатній запас продуктів харчування.

Під час відвідування члени групи НПМ поспілкувалися з 7 вихованцями та проведено бесіди з 6 працівниками. Скарг на неналежне поведіння з боку персоналу та на умови проживання від вихованців не надходило. Також вихованці повідомили про відсутність застосування до них будь-яких заходів фізичного або психологічного впливу.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 10.11.2020, за результатами якого виявлено порушення прав вихованців та надавались рекомендації:

1. Волинській обласній державній адміністрації:

1.1. Розглянути можливість перегляду штатного розпису притулку з метою забезпечення персоналом для здійснення належного догляду та розвитку дітей.

1.2. Забезпечити видатки на усунення в притулку порушень правил пожежної безпеки.

2. Керівнику притулку:

2.1. Вжити заходів щодо організації заходів з метою оновлення методичного психологічного інструментарію.

2.2. Забезпечити реалізацію права вихованців на здобуття відповідного рівня освіти, у тому числі засобами дистанційної освіти.

2.3. Забезпечити додержання санітарно-гігієнічних вимог у частині провітрювання приміщень притулку та проведення щоденних прогулянок дітей на свіжому повітрі.

2.4. Усунути порушення права дітей на зв'язок із зовнішнім світом, вжити заходів щодо поновлення роботи комп'ютерного класу.

2.5. Демонтувати нерозпашні ґрати на вікнах будівлі притулку з метою дотримання правил пожежної безпеки.

2.6. Переглянути графік харчування вихованців притулку з метою усунення виявлених недоліків та порушень.

2.7. Забезпечити консультування вихованців притулку вчителями закладу середньої освіти I-III ступенів № 2 з різних предметів, зокрема з використанням засобів дистанційної освіти.

2.8. Забезпечити маркування ємностей для використаних засобів індивідуального захисту та розміщення їх в місцях загального користування.

2.9. Забезпечити ремонт ізолятора.

2.10. Формувати особові справи дітей з урахуванням вимог постанови Кабінету Міністрів України № 866 «Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини».

Зазначені рекомендації були частково виконані за попередній період.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпечні умови перебування (стаття 6 Конвенції ООН про права дитини, стаття 27 Конституції України, стаття 6 Закону України «Про охорону дитинства»).

1. З метою гарантування безпеки дітей в умовах воєнного стану у закладі визначено підвальне приміщення, яке може використовуватись як найпростіше укриття.

Однак, наявне укриття потребує капітальних ремонтних робіт і облаштування та не може експлуатуватись в якості захисної споруди, оскільки не відповідає Вимогам щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, затвердженим наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 (Фото 6).

2. Усі вікна будівлі притулку заграбовані, що є порушенням Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417. У приміщеннях, де перебувають діти, ґрати повинні бути розсувними, зніматися або розкриватися (Фото 7).

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України, стаття 8 Закону України «Про охорону дитинства»).

3. Стаття 48 Конституції України, стаття 8 Закону України «Про охорону дитинства» гарантує вихованцям забезпечення належними умовами проживання. Проте, у житлових кімнатах вихованців порушується право дітей на особистий простір та приватність, оскільки ліжка розташовані впритул одне до одного (Фото 8). Спальні кімнати, розташовані в карантинній групі, потребують ремонту (Фото 9).

4. Під час відвідування групою НПМ встановлено порушення температурного режиму у приміщеннях притулку, у яких температура становила 17-18 градусів Цельсія, що може призводити до поширення респіраторних захворювань у дітей (Фото 10).

5. У туалетних кімнатах для молодшої та старшої групи відсутнє гаряче водопостачання, що ускладнює здійснення необхідних санітарно-гігієнічних процедур вихованцями, особливо у зимовий період.

6. У спальнях та класних кімнатах недостатнє штучне освітлення. Групою НПМ встановлено, що з 4 ламп працюють лише 1-2 лампи (Фото 11).

7. У притулку порушується право вихованців на безперешкодний доступ до питної води, оскільки кулери з питною водою у місцях загального користування відсутні, а діти змушені набирати воду з-під крану.

Порушення права на освіту (стаття 53 Конституції України, Закон України «Про освіту»).

8. Відповідно до пункту 17 Типового положення про притулок для притулок для дітей служби у справах дітей, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.1997 № 565, вихованці мають навчатися в закладі загальної середньої освіти або за індивідуальними навчальними програмами.

Під час відвідування групою НПМ були виявлені діти шкільного віку з педагогічною запущеністю, які не вміли читати та писати. Такі діти на власний розсуд адміністрації притулку не відвідували навчальні заняття у школі № 2 м. Рожище. Зі слів керівництва закладу, вихователі притулку самостійно проводяться заняття з такими дітьми, проте індивідуальні плани навчання таких дітей відсутні.

9. У притулку з дітьми, які потрапили в складні життєві обставини, працює практичний психолог. Водночас під час відвідування НПМ психолог перебувала у відпустці, а діти залишилися без професійної психологічної допомоги. Оскільки заміни працівника не відбувається, при прибутті дитини до притулку психологічна оцінка не здійснюється та відсутній психологічний супровід.

За відсутності практичного психолога в притулку психологічну допомогу вихованцям можуть надавати практичні психологи закладів освіти м. Рожище. Але такий вид взаємодії між притулком та закладами середньої освіти відсутній.

Порушення права на інформацію та на ефективні засоби юридичного захисту (статті 57, 59 Конституції України).

10. У притулку відсутня інформація з адресами та телефонами посадових осіб, куди діти можуть звернутися у разі порушення їхніх прав та інтересів, зокрема Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Національної поліції, громадських правозахисних організацій із захисту прав дітей, запобігання насильству, зокрема, домашньому насильству, протидії торгівлі людьми.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Волинській обласній військовій адміністрації:

1. Сприяти усуненню наведених порушень прав вихованців, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, та вжити заходів задля їх недопущення у подальшій діяльності притулку для дітей служби у справах дітей Волинської обласної державної адміністрації.

1.2. Розглянути можливість додаткового фінансування закладу з метою усунення недоліків, викладених у звіті.

2. Керівнику притулку для дітей служби у справах дітей Волинської обласної державної адміністрації забезпечити:

облаштування укриття з урахуванням вимог чинного законодавства;
демонтажу нерозпашних ґратів на вікнах будівлі притулку з метою дотримання правил пожежної безпеки;
облаштування спальних кімнат вихованців із дотриманням права на особистий простір та приватність;
проведення ремонтних робіт у спальних кімнатах карантинної групи;
дотримання температурного режиму у приміщеннях притулку;
гаряче водопостачання у санітарно-гігієнічних кімнатах притулку;
дотримання достатнього штучного освітлення у приміщеннях закладу;
безперешкодний доступ вихованців до питної води, встановивши кулери у приміщеннях загального користування;
реалізацію права вихованців на освіту;
безперервність надання психологічної допомоги та підтримки вихованцям;
розміщення інформації з адресами та телефонами гарячих ліній, куди діти можуть звернутися у разі порушення їхніх прав та інтересів.

Додатки: фотоматеріали на 3 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

Начальник відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

Олена СТРУЦ

Фотоматеріали

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

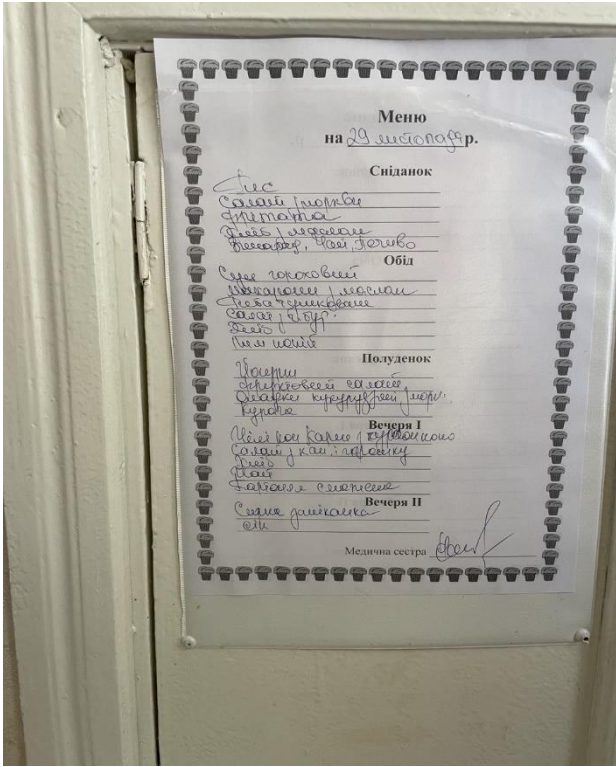

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Φοτο 9

Φοτο 10

Φοτο 11

